

Hvorfor accepterer vi fulde folks ubehagelige adfærd?

Drukdebat. Hvorfor er det op til mig selv og andre at undvige og undgå klammeri?, spørger debattør. - Foto: LINDA JOHANSEN (arkiv)

Lad os indføre et begreb, der hedder passiv druk, som vi har gjort det med rygning.

AF JUDITH WARNY BERG

»Vi kommer aldrig for alvor til at lave vores alkoholkultur om, på samme måde som vores rygekultur er blevet ændret«, hørte jeg engang en kendt tidligere alkoholafhængig sige til et foredrag om alkohol.

Ja, rygekulturen er så sandelig blevet ændret drastisk.

Jeg husker, hvordan jeg selv (som er tidligere storryger) kunne sidde og pulse fuldstændig uden blusel på restaurant, mens staklerne ved nabobordet stadig var i fuld gang med hovedretten. Uanset om de gav deres ubehag tydeligt til kende. Det måtte de da bare finde sig i.

Det var nærmest deres eget problem, at de var så sensible over for røg. Ja, sådan tænkte jeg – og med mig sikkert mange andre dengang.

Begrebet passiv rygning – altså det, at man rent faktisk både generer og ikke mindst skader andre mennesker ved sit eget misbrug – har formentlig været en af de væsentlige faktorer i ændringen af vores rygekultur.

Det samme gør sig jo ikke gældende for alkohol, vel? For organskaderne og beruselsen rammer jo kun den, der indtager alkoholen, ikke?

Ja, det kommer jo da lige an på, hvordan man ser på det.

Forleden aften var jeg ved 23-tiden på vej hjem med toget fra København til Roskilde. Det var stuvende fuldt allerede fra Hovedbanen – blandt andet med nogle særdeles berusede unge mænd.

De stod det meste af turen ude i mellemgangen (gudske lov da for det), hvor de råbte meget højt og tumlede rundt mellem hinanden.

Utallige gange blev skydedøren revet op, og en savlende, dinglende ungersvend brølede et eller andet ind i kupeen til os 'pinligt ædru', der sad og trykkede os i sæderne og forsøgte at indstille blikket på uendeligt og blive usynlige. (Hvorfor hedder det i øvrigt at være 'pinligt ædru', når man jo netop kun er pinlig, når man er fuld?)

En af de unge mænd ude i mellemgangen brækkede sig nu højlydt til stor moro for de andre, som opfordrede ham til at prøve igen og brække sig ned over en medpassager.

Hver gang skydedøren blev revet op, havde brøleberne nye intelligente udråb – f.eks.: »ER DET HER STILLEKUPEEN ELLER HVAD!« Det var lige før, det var lidt morsomt, hvis ikke det var, fordi lugten af surt opkast hver gang strømmede ind i kupeen.

Ingen havde naturligvis lyst til at gå i gang med at dæmpe brøleberne. Togkontrolløren var med et trylleslag fuldstændig forsvundet, og alle tænkte nok det samme: »Der er jo ikke noget at stille op med fulde folk, det bliver det bare meget værre af. Sådan er det jo bare«.

Folk der skulle af, når toget holdt ved en station, skulle mase sig vej ud igennem horden af stangberusede unge mænd – og så håbe på undervejs, at den ørlende abe fra før ikke tog sine kammeraters opfordring om at forsøge at ramme en passager med sit opkast alvorligt.

Da toget standsede i Roskilde, hvor det havde endestation, skulle vi så alle sammen ud i mellemgangen og igennem en stinkende sø af bræk for at komme ud.

Vel ude af toget kunne jeg så gå i gang med at udtænke en alternativ vej til mit hjem (jeg var til fods), som ikke lige førte forbi de steder, hvor jeg vidste, de unge søgte hen. Det var faktisk lidt vanskeligt, for de ligger som perler på en snor på den vej, der fører til mit hjem. Alternativt valgte jeg at gå ad nogle meget ensomme, mørke veje, hvor jeg almindeligvis ikke ville vælge at gå i mørke alene.

Jamen, sig mig lige – hvorfor er det egentlig, at vi finder os i det?

Hvorfor er det op til mig selv og andre at undvige og undgå klammeri?

Hvorfor er det bare helt naturligt, at man gerne må overskride almindeligt accepterede regler for adfærd, hvorfor er det o.k. at dominere, intimidere, brække sig, pisse og svine til, fordi man har indtaget alkohol? Ja, måske synes vi ikke, at det ligefrem er o.k., men vi accepterer det dog stadig som et uundgåeligt vilkår! Hvorfor har vi dog den skuldertrækkende, opgivende holdning?

Hvem kender ikke det at gå over på det andet fortov, når en flok fulde højtråbende mennesker står på et gadehjørne? Og er det ikke almindelig kendt, at hvis man vil gå i fred og uantastet, så skal man ikke gå i området omkring Strøget om natten?

Så må man, hvis man er ædru, hellere holde sig væk, for de fulde har indtaget territoriet. Hvorfor finder vi os egentlig i at være gidsler i det offentlige rum, fordi nogle andre har valgt at drikke hjernen ud?

Kan man ikke kalde det for passiv druk – for de andres drikkeadfærd indvirker jo på vores egen adfærd og vores velbefindende. Sådan er det jo! Men hvorfor er det egentlig, at vi bare accepterer det som et vilkår, mens en ryger, der i dag tænder en smøg, hvor det ikke er tilladt, lynhurtigt bliver tiltalt og vist tilrette.

Hvis det så bare var det – altså fulde mennesker med grænseoverskridende og ubehagelig adfærd i det offentlige rum. Men det er jo meget værre. Vi ved jo godt, at en stor procent af alle trafik- og dødsulykker sker pga. promillekørsel. Man behøver såmænd ikke engang selv at have vovet sig ud i trafikken i bil eller andet køretøj.

Det er jo indimellem sket, at fodgængere på fortovet er blevet pløjet ned af en fuld spritbilist, der har mistet herredømmet over bilen. Vi ved, at store alkoholindtag er årsag til slagsmål og ballade både i det offentlige rum og i hjemmene med husspetakler og vold og somme tider drab til følge.

At en meget stor procent af anbringelser af børn uden for hjemmet sker i hjem, hvor der er alkoholmisbrug, at 50 procent af de børn, som er vokset op med drikkende forældre, selv får alvorlige mistrivelsesproblemer senere i livet, at alkohol koster samfundet milliarder i materielle ødelæggelser, i sygemeldinger og senere i indlæggelser – ikke kun ved afrusninger, men ved de 40-60 livstruende sygdomme, der er knyttet sammen med for stort alkoholindtag.

Jo, jo, der bliver talt langt mere om alkoholens skadelige virkninger i dag end tidligere. Og Sundhedsstyrelsen har sat genstandsgrænserne for et forbrug med lav risiko for organskader ned til syv genstande ugentligt for kvinder og 14 for mænd. Der er opmærksomhed på de unges tidlige alkoholforbrug osv. osv.

Men det er ikke det, der er mit ærinde – og mit spørgsmål. Det, der undrer mig, er den holdning, der stadig er til alkohol og beruselse: At alkoholindtag i de mængder er en privatsag – at der fortsat er den holdning, at det kun er mig selv, det går ud over. At vi (endnu) ikke har et begreb – som med rygning – der hedder passiv druk.

Har det noget at gøre med, at alkoholafhængighed stadig er et tabu? At det stadig forbindes med lav social status og med 'manden på bænken'. Mens virkeligheden er, at alkoholafhængighed findes i alle sociale lag; mig bekendt er det i nogle af de rige kommuner nord for København, at der omsættes mest alkohol.

I mit arbejde som alkohol- og familiebehandler hører jeg ofte, at italesættelsen af alkoholforbruget opleves som særdeles vanskeligt. Det hører jeg fra virksomhedsledere, skolelærere, pædagoger, sundhedsplejersker, sagsbehandlere, ja, sågar sygeplejerske og læger.

Selv når der er tydelige tegn på mistrivsel, kan det angiveligt være vanskeligt at stille det enkle spørgsmål: 'Må jeg spørge til dit alkoholforbrug? Hvor meget drikker du?'. Mens hverken læger eller sygeplejersker – eller 'vi andre' som privatpersoner har svært ved at spørge et medmenneske: 'Er du ryger? Hvor meget ryger du egentlig om dagen?'.

Min pointe er, at hvis vi gerne vil gøre et eller andet ved vores alkoholkultur og de unges drikkevaner, så skal vi til at gøre op med den holdning, at alkoholindtag kun er en privatsag, og at det ikke går ud over andre end den, der drikker.

Jeg foreslår, vi skulle til at indføre et begreb, der hedder passiv druk, som vi har gjort det med rygning. Så kan det være, at der for alvor sker en ændring.

Ressource: <http://politiken.dk/debat/ECE1654554/hvorfor-accepterer-vi-fulde-folks-ubehagelige-adfaerd/>

Offentliggjort: Jun 13, 2012 12:33 PM

© POLITIKEN.dk